

René Milfait. Dítě jako zboží v prostituci. Perspektivy teologicko-etické reflexe

Oponentský posudek disertační práce

Práce má celkem 432 strany, včetně 27 stran seznamu literatury.

Práce se věnuje tématu, které do značné míry uniká pozornosti české veřejnosti, i když je ve světovém měřítku stále aktuálnější. České odborné literatury zabývající se z různých hledisek tímto tématem je minimálně, hledisko teologické etiky je zastoupeno ještě méně. Volbu tématu je proto třeba hodnotit velmi pozitivně. Seznam literatury obnášející 27 stran je úctyhodný a je významným zdrojem informací pro další studium dané problematiky.

Na předložené práci je třeba velmi pozitivně hodnotit i rozsah materiálu, který zahrnuje, a důkladnost jeho zpracování. Téma je zpracováno velmi pečlivě z různých hledisek. Základním je hledisko teologické etiky, která však bere velmi vážně i hlediska různých společenských věd. Autor zvolené téma však nezpracovává pouze z hlediska psychologického, pedagogického či kriminalistického a neztrácí svou teologickou perspektivu. Člověk pro něj není jen individuálně společenská bytost, nýbrž i Boží tvor a bytost stojící před Bohem. Tato základní idea prolíná celou prací. Z hlediska metodiky vědecké práce je třeba považovat tento přístup za významný.

Práce čerpá z velkého množství literatury. Někdy dochází k tomu, že jednotlivé myšlenky jsou postaveny vedle sebe, aniž by byla provedena dostatečná syntéza. Text pak působí útržkovitě a nepřehledně, dokonce částečně je obtížně srozumitelný. Není zcela jasná myšlenka, kterou chce autor vyjádřit. Jednotlivé pojmy, které autoři citovaných děl mají bezpochyby řádně definované, jsou někdy užívány bez těchto definic, což může být zdrojem nejasností.

Uveďme příklad. Např. na str. 126 se náhle v jednom odstavci vyskytují pojmy

významnost, naléhavost, fundamentalita hodnot,
hodnoty výše a níže postavené,
přednost hodnoty naléhavější před výše postavenou,
základní dobra.

Uvedené pojmy ale nelze považovat za obecně známé a definované. Navíc není zřejmé, zda a jak zde autor rozlišuje mezi hodnotami, tedy zřejmě mravními hodnotami (Werte), a hodnotovými statky (dobra, Güter). Rozlišování vyšších a nižších se přece týká (mravních) hodnot, materiální jsou však hodnotové statky, nikoli hodnoty. Jestliže autor říká, že „za daných okolností ... musí dostat přednost naléhavější hodnota před tou výše postavenou“, je to typický výraz tohoto nerozlišování. Jestliže dále říká, že „přednostně jde přece o přežití“, není ujasněno, před čím má hodnotový statek fyzického života přednost. Bylo by namístě uvést, že to je přednost před jiným hodnotovým statkem, méně základním, např. zdravím. Není však přípustné srovnávat hodnotové statky s mravními hodnotami.

Na str. 127 se ukazuje, že sice autor dobra a hodnoty přesně rozlišuje, avšak přesto říká, že v etice hovoříme „o vitálně materiálních hodnotách, které představují dobra a podmiňují

lidský život tím, že slouží uspokojování fundamentálních lidských potřeb“. Teprve dále vysvitne, že má na mysli skutečně dobra, nikoli hodnoty. Pokud chce užívat termín „vitálně materiální hodnoty“, který zřejmě převzal od Grubera, měl by jej tedy definovat jako „dobra“. Když dále autor používá termín „transcendentální hodnoty“, není zřejmé, zda má na mysli transcendentalitu ve smyslu Kantovy terminologie, či zda má na mysli hodnoty transcendentní.

Nejednotné užívání terminologie u různých autorů by mělo být ujednoceno, jinak není přesně zřejmé, co má autor vlastně na mysli.

Jednotlivá témata rozebírá autor do velikých podrobností. Značný objem práce je však třeba hodnotit spíše jako negativum než pozitivum. Je zřejmě výrazem problému, který se autorovi práce nepodařilo zcela zvládnout, totiž jeho těžkosti obsáhlou látku a obsáhlou literaturu uchopit a zpracovat v rámci vlastní ujednocené koncepce a vlastního sdělení. Kompaktněji napsaná práce by byla pro čtenáře srozumitelnější a celkově přívětivější.

Formální nedostatky práce jsou minimální.

Přes uvedené nedostatky můžeme konstatovat, že práce vyhovuje požadavkům kladeným na disertační práci. Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 14.11.2007

Giljan Ovečka